Talousarvio vuodelle 2027

KH 11.08.2026 § 204

Talousarvioraami vuodelle 2027

Valmistelija

Hallintojohtaja Henri Pätsi, p. 0401595715, taloussuunnittelija Mirja Viljamaa

Kaupungin talousarviovalmistelun pohjana olevan talousarvioraamin vuodelle 2027 valmistelun lähtökohtina on käytetty seuraavia lähtötietoja:

- edellisten tilikausien ylijäämän vuoden 2028 lopussa tulee olla kaupungin alijäämän kattamissuunnitelman (talouden tasapainottamisohjelman) mukainen (ylijäämä 591 t €)
- ylijäämän tulee säilyä vähintään samansuuruisena myös vuonna 2029
- toimintakulut v. 2027-2028 saavat olla enintään talouden sopeuttamisohjelman mukaiset
- vuodelle 2029 toimintakulujen kasvuna on käytetty 2 %
- omaisuuden (metsätilojen) myynti päättyy vuoteen 2026 (sopeuttamisohjelman mukaisesti)

Taseen kertynyt alijäämä oli 31.12.2024 yhteensä -1 521 243 euroa. Vuoden 2025 tilinpäätöksen ennakoitua paremman 2 188 879 euron ylijäämän seurauksena yli/alijäämätilin ylijäämäksi muodostui 667 636 euroa. Vuosina 2024-2025 kaupunki myi kuitenkin omaisuutta (metsötiloja), mikä parantaa tulosta. Pääosin vuodelle 2026 ajoittuu poikkeuksellinen yrityskaupasta johtuva yhteisöverotuotto.

Käyttötalous ei ole tasapainossa,vaan talouden sopeuttamisohjelman mukaiset toimenpiteet etenkin perusopetuksen kustannusten alentamiseksi ovat edelleen kesken.

Vuoden 2025 hyvä ylijäämä oli kuitenkin positiivinen signaali myös talouden sopeuttamisen onnistumisen näkökulmasta. Uuden haasteen talouden sopeuttamiselle luo valtionsosuuksien laskeminen n. 16 miljoonan euron tasosta noin puolella miljoonalla, mihin ei ole varauduttu alijäämän kattamissuunnitelmassa.

Hallintojohtaja esittelee talousarvioraamin valmistelutilannetta. Ensimmäinen luonnos koko kaupungin talousarvioraamiksi on toimitettu kaupunginhallituksen jäsenille oheismateriaalina.

Yritysvaikutusten arviointi: kaupungin taloustilanne vaikuttaa kunnan vetovoimaan uusille yrityksille ainakin jonkin verran ja sillä voi olla vaikutuksia myös hankintoihin (paikallisilta) yrityksiltä.

Kaupunginjohtajan esitys

Kaupunginhallitus kuulee esittelyn ja käy keskustelun jatkovalmistelua varten. Talousarvio raami vuodelle 2027 pyritään antamaan seuraavassa kokouksessa.

Päätös

Kaupunginhallitus kuuli esittelyn ja kävi keskustelun jatkovalmistelua varten. Talousarvioraami vuodelle 2027 pyritään antamaan seuraavassa kokouksessa.

Jakelu

KH 25.08.2026 § 217

Talousarvioraami vuodelle 2027

Valmistelija

Hallintojohtaja Henri Pätsi, p. 0401595715, taloussuunnittelija Mirja Viljamaa

Palvelualuekohtaisen raamin laskenta on kesken esityslista julkaistaessa, javalmistuminen kokoukseen on epävarmaa.

Luonnos palvelualuekohtaiseksi raamiksi pyritään toimittamaan kaupunginhallituksen jäsenille ennen kokousta.

Yritysvaikutusten arviointi: ks. edellinen kokouskäsittely

Kaupunginjohtajan esitys

Päätöesitys annetaan kokouksessa.

Kaupunginjohtajan muutettu esitys

Kaupunginhallitus kuulee esittelyn ja käy keskustelun jatkovalmistelua varten. Talousarvioraami vuodelle 2027 sekä talousarvion laadintaohje annetaan seuraavassa kokouksessa.

Päätös

Kaupunginhallitus kuuli valmistelutilanteen. Muutettu esitys hyväksyttiin.

KH 07.09.2026 § 231

Talousarvioraami vuodelle 2027

Valmistelija

Hallintojohtaja Henri Pätsi, p. 0401595715, taloussuunnittelija Mirja Viljamaa

Vuoden 2025 hyvä ylijäämä oli positiivinen signaali myös talouden sopeuttamisen onnistumisen näkökulmasta. Käyttötalous ei ole tasapainossa, vaan talouden sopeuttamisohjelman mukaiset toimenpiteet etenkin perusopetuksen kustannusten alentamiseksi ovat edelleen kesken.

Haasteen kaupungin talouden kestävyydelle luo valtionosuuksien laskeminen n. 16 miljoonan euron tasosta noin puolella miljoonalla, mihin ei ole varauduttu alijäämän kattamissuunnitelmassa / talouden sopeuttamisohjelmassa.

Tämä on luonut tarpeen arvioida uudelleen raamivalmistelun ensimmäisessä käsittelyssä (KH 11.08.2026 § 204) esitettyä *toimintakulut v. 2027-2028 saavat olla enintään talouden sopeuttamisohjelman mukaiset*. Toimintakulujen tasoa talousarviovuonna ja suunnitelmavuosina onkin raamilaskennassa alennettu.

Kaupungin talousarviovalmistelun pohjana olevan talousarvioraamin vuodelle 2027 valmistelun lähtökohtina on käytetty tiivistetysti seuraavia lähtötietoja ja päivitettyä talouden tilannekuvaa:

- edellisten tilikausien ylijäämän vuoden 2028 lopussa tulee olla kaupungin alijäämän kattamissuunnitelman (talouden tasapainottamisohjelman) mukainen (ylijäämä 591 t €)
- ylijäämän tulee säilyä vähintään samansuuruisena myös vuonna 2029
- omaisuuden (metsätilojen) myynti päättyy vuoteen 2026 (sopeuttamisohjelman mukaisesti)
- taseen kertynyt alijäämä oli 31.12.2024 yhteensä -1 521 243 euroa. Vuoden 2025 tilinpäätöksen ennakoitua paremman 2 188 879 euron ylijäämän seurauksena yli/alijäämätilin ylijäämäksi muodostui 667 636 euroa. Vuosina 2024-2025 kaupunki myi kuitenkin omaisuutta (metsätiloja), mikä parantaa tulosta. Pääosin vuodelle 2026 ajoittuu poikkeuksellinen yrityskaupasta johtuva yhteisöverotuotto.

Luonnos päivitetyksi koko kaupungin ulkoiseksi toimintakateraamiksi ja luonnos sen jakamisesta palvelualuekohtaiseksi ulkoiseksi toimintakateraamiksi sekä luonnos talousarvion laadintaohjeeksi on toimitettu kaupunginhallituksen jäsenille. Hyväksytty ohje (sisältäen päätöksen mukaiset käyttötalous- ja investointiraamit) liitetään pöytäkirjaan.

Yritysvaikutusten arviointi: ks. edellinen kokouskäsittely

Kaupunginjohtajan esitys

Kaupunginhallitus

1) päättää vuoden 2027 (ml. suunnitelmavuodet 2028-2029) talousarvion ulkoisen toimintakatteen raamin palvelualueittain pöytäkirjan liitteen mukaisesti.

2) päättää vuoden 2026 (ml. suunnitelmavuodet 2027-2028) talousarvion investointiraamin (nettoinvestoinnit) -pöytäkirjan liitteen mukaisesti;

3) hyväksyy talousarvion 2027 laadintaohjeen (pöytäkirjan liite).; ja

Päätös

Kaupunginhallitus

1) päätti vuoden 2027 (ml. suunnitelmavuodet 2028-2029) talousarvion ulkoisen toimintakatteen raamin palvelualueittain pöytäkirjan liitteiden 4-5 mukaisesti.

2) päätti vuoden 2027 (ml. suunnitelmavuodet 2028-2029) talousarvion investointiraamin (nettoinvestoinnit) -pöytäkirjan liitteen 4 mukaisesti;

3) hyväksyi talousarvion 2027 laadintaohjeen (pöytäkirjan liite 6).

Jakelu JL Pudasjärvi Talousvalmistelijat

HYVINVOI 15.10.2026 § 50
205/00.01.02/2026

Talousarvion 2027 suunnittelun tilanne osaamisen ja hyvinvointipalvelualueella

Valmistelija Hyvinvointijohtaja Sanna Honkonen

Talousarvion 2027 valmisteluissa kaupunginhallituksen asettamaa raamia ei ole vielä tavoitettu. Hyvinvointivaliokunnalta pyydetään ohjausesityksiä mahdollisista sopeuttamistoimista raamissa pysymiseksi. Yksiköiden tilivelvolliset johtava rehtori, hyvinvointipäällikkö ja varhaiskasvatuspäällikkö esittelevät kokouksessa valiokunnalle yksiköidensä talousarviosuunnitelmia ja erilaisia vaihtoehtoja talouden sopeuttamiseen. Vuodelle 2027 asetetut sopeuttamistarpeet ovat osaamisen ja hyvinvoinnin palvelualueelle määritelty siten, että perusopetuksen sopeuttamisen tarve on 250 000 € ja kansalaisopisto, kirjasto sekä varhaiskasvatus yhteensä 18 500 €. Lähtökohtana 2025 vuoden toteuma.

Varhaiskasvatuksen osalta henkilöstömenoja palkankorotusten lisäksi tulee kasvattamaan yhden perhepäivähoitajan lisätarve Sarakylälle lapsimäärän- ja vuorohoidon lisääntyessä, vakan palvelusihteerin palkkakulujen muodostuminen koko vuodelle (vuonna 2026 osan vuotta) ja sijaiskustannusten nousu, joihin sairaus- ja äitiyslomien osalta saadaan osittain valtionkorvauksia. Muut ulkoiset kulut pysynevät edellisen vuoden talousarvion tasolla. Indeksikorotus pyritään kattamaan säästämällä hankinnoissa. Varhaiskasvatuksen tämänhetkinen tasa-arvoa edistävä hanke loppuu vuoteen 2026 ja hankkeen henkilöstöresurssista osa tarvitaan myös vuonna 2027. Mahdollisiin uusiin hankkeisiin mukaan lähtöä pohditaan avautuvien hankkeiden selvittyä. Varhaiskasvatusta pyritään keskittämään loma-aikoina, jotta sijaiskulut saadaan minimiin. Naapurikunnilta ostettu varhaiskasvatus lisää kustannuksia.

Vapaa-aikapalveluissa henkilöstöresurssi vähenee kansalaisopistossa koulutussuunnittelijan tehtävän täyttämättä jätettäessä. Koulutussuunnittelijan resurssista on aikaisemmin osa ollut hankkeiden koordinointia, joten tehtävän täyttämättä jättäminen ei tuota täyttä resurssin (eikä kulujen) vähenemistä. Kansalaisopistolla on järjestetty sisäisesti koulutussuunnittelijan tehtävät ja hänelle kuulunutta hankekoordinointia on hoitaa määräaikainen hankekoordinaattori. Kurssitarjonta pyritään pitämään vuoden 2026 tasolla, mikä aiheuttaa käytännössä vain palkankorotusten aiheuttamia lisäkuluja. Kansalaisopiston opettajille on maksettu matkakorvauksia pienemmällä omavastuulla, mitä kvtes edellyttää. Tähän on mahdollisesti tulossa taloudensopeuttamisen myötä muutos syksystä 2027 alkaen. Kansalaisopistolla on vuonna 2027 Koilisopistojen digi- ja tekoälyhanke, jota Pudasjärvi hallinnoi sekä opintoseteliavustukset. Kansalaisopisto täyttää 60 vuotta vuonna 2027.

Kirjastopalveluissa henkilöstökuluissa tulee säästöä sopeuttamissuunnitelman mukaisesti niin ikää yhden tehtävän täyttämättä jätettäessä. Tehtävä on ollut täyttämättä syksystä 2026 alkaen, joten vaikutus vuoteen 2027 kohdistuun vajaan htv:n verran. Kirjaston muut kustannukset pysyvät suunnilleen vuoden 2026 tasolla. Kirjastolle on suunnitteilla hanke digiasioihin liittyen.
Museo, kulttuuripalvelut, Puikkari, Puikkarin kahvio, etsivä nuorisotyö ja yhteisöllisyyspalvelut pysyvät vuoden 2026 tasolla huomioiden palkankorotukset. Nuorisopalveluiden yhteydessä alkaa koulunuorisotyön hanke, jossa on uutena mukana myös toisen asteen opiskelijat. Näiden yhteiskustannukset kasvavat hieman hankkeen myötä, mutta toisaalta hankkeessa on myös avustuksen osuus.

Liikuntapalveluiden henkilöstökulut kasvavat vuoden 2026 talousarvioon nähden noin kolmanneksen, sillä vuoden 2026 henkilöstökustannukset tulevat

ylittymään. Vapaa-aikapalveluilla kansalaisopiston hankkeiden lisäksi ovat hankkeet etsivä nuorisotyö, koulunuorisotyö, lomatoiminta 2026-2027, SOINTU -hyvinvointia ja osallisuutta musiikin kautta 2026-2027 ja kausivalaistusta Kurenalle. Lisäksi kirjastolla on suunnitteilla aloittaa hanke vuonna 2027.

Koulutuspalveluiden talouden sopeuttamisen toimenpiteet kohdistavat kaupunginhallituksen antaman raamin mukaan vuodelle 2027 perusopetukselle 250 000 €. Sopeuttamistarve vuodelle 2028 on myös 250 000 € ja vuodelle 2029 vielä 120 000 €. Talousarvion laadinnan yhteydessä sopeuttamistarvetta on tarkasteltu erityisesti vähenevien oppilasmäärien aiheuttamien toimenpiteiden myötä.

Esi- ja perusopetuksen kustannuksiin tulee vaikuttamaan ratkaisu taajaman alueen opetuksen järjestämisestä. Määräaikaisten opettajien ja ohjaajien resurssin tarvetta on tarkasteltu kriittisesti ja talousarviosuunnittelussa on huomioitu henkilöstöresurssin väheneminen ryhmäkokoja kasvattamalla ja tuntikehystä pienentämällä. Ohjelmistoista, opiskelutarvikkeista ja henkilökunnan ravintoedusta on myös suunniteltu vähennyksiä. Ei lakisääteisistä kunnan palveluista mm. koululaisten välipala maksaa noin 130 000 € lukuvuodessa. Hyvinvointivaliokunta keskusteli edellisessä kokouksessaan koulukuljetusoppilaiden välipalan tarjoamisesta. Keskustelua on syytä jatkaa talousarviokeskustelun yhteydessä.
Kotikuntakorvausmenot kasvavat arvion mukaan vuoteen 2026 nähden ja vastaavasti kotikuntakorvaukset (tulot) muilta kunnilta kasvavat.
Työterveyshuollonpalveluiden ennakoidaan kasvavan tämän vuoden toteuman perusteella.
Perusopetuksen projekteissa ovat vuonna 2027 hankkeet tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävät toimenpiteet 2024-2027, Harrastamisen Pudasjärven malli, Liikkuva koulu -MOVE, koulujen kerhotoiminnan tukeminen ja luonnostaan harrastava opiskelija.

Lukion toimintakulut kasvanevat noin palkankorotusten ja indeksikorotuksen verran. Lukion talousarviota on suunniteltu vastaamaan vuoden 2026 toimintaa.

Yritysvaikutusten arviointi:

Talousarvio ylläpitää nykyisiä osaamisen ja hyvinvoinnin palveluja. Välittömät vaikutukset paikalliseen yritystoimintaan ovat vähäisiä. Välillisesti laadukkaat kasvatus-, koulutus- ja vapaa-ajan palvelut tukevat kunnan elinvoimaa, työvoiman saatavuutta ja yritysten toimintaedellytyksiä.

Esittelijän esitys

Hyvinvointivaliokunta käy keskustelua osaamisen ja hyvinvoinnin palvelualueen talousarvion tilanteesta ja evästää viranhaltioita talousarvioraamin saavuttamiseksi sekä antaa ohjausesityksiä mahdollisista toteutettavista sopeuttamisvaihtoehdoista.
Valiokunta merkitsi tiedoksi osaamisen ja hyvinvoinnin palvelualueen talousarvion 2027 valmistelutilannetta koskevan katsauksen. Asiasta käytiin vilkasta keskustelua, jonka yhteydessä tarkasteltiin erilaisia sopeuttamisvaihtoehtoja. Keskustelussa nostettiin esille myös mahdollisuus tarkastella etäopetuksen järjestämistä yhtenä päivänä viikossa, minkä arvioitiin tuovan säästöjä kuljetuskustannuksiin sekä tukevan oppilaiden jaksamista.

Valiokunta antoi viranhaltijoille ohjausta jatkovalmistelua varten. Lisäksi valiokunta kiitti viranhaltijoita asian selkeästä ja huolellisesti valmistellusta esittelystä.

Ohjausesitys

Hyvinvointivaliokunta antoi viranhaltijoille seuraavat ohjausesitykset jatkovalmistelua varten:
• Selvitetään välipalahävikin määrä ja arvioidaan sen perusteella välipalan tarjoamisen tarkoituksenmukaisuus. Lisäksi tarkastellaan välipalan kohdentamista pitkän koulumatkan kuljetusoppilaille taloudelliset kokonaisvaikutukset huomioiden.
• Määräaikaiset virkamääräykset laaditaan jatkossa ensisijaisesti 9,5 kuukauden mittaisina.
• Luontaiseturuokailu poistetaan automaattisena etuna. Etu rajataan jatkossa yhteen valvontavastuussa olevaan henkilöön ryhmää kohden sekä henkilökohtaisiin avustajiin.
• Perusopetuksen tuntijako otetaan kokonaistarkasteluun osana jatkovalmistelua.
• Opettajien ja koulunkäynninohjaajien määrää tarkastellaan kriittisesti.
• Opiskelutarvikkeiden ja oppikirjojen hankinnoissa keskitytään välttämättömiin hankintoihin.
• Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämistä ja kustannuksia tarkastellaan.
Varhaiskasvatuksen ja vapaa-aikapalveluiden osalta valiokunta katsoi viranhaltijoiden esittämien sopeuttamistoimenpiteiden olevan pääosin toteuttamiskelpoisia. Varhaiskasvatuksen osalta valiokunta antoi ohjausesityksenä valmistella vuoden 2027 talousarvio siten, että se on realistinen ja sisältää selkeät tavoitteet.

Jakelu

KH 27.10.2026 § 283

Talousarvio vuodelle 2027

Valmistelija

Hallintojohtaja Henri Pätsi, p. 0401595715, taloussuunnittelija Mirja Viljamaa

Talousarvion laadintaohjeen mukaisesti talousarvion valmistelutilannetta esitellään kaupunginhallitukselle, minkä jälkeen valmistelu jatkuu vielä seuraavasti:

3. Luonnosta talousarvioesitykseksi käsitellään kaupunginhallituksen kokouksessa (arvio KH 27.10.2026; erityisesti investointiosasta voidaan järjestää kaupunginhallituksen seminaari) ja valtuustoseminaarissa (arvio 9.11.2026).
4. Kaupunginhallitus antaa esityksen veroprosenteiksi valtuustolle. (arvio KH 27.10.2026)
5. Valtuusto päättää veroprosenteista. (arvio VALT 9.11.2026)
6. Kaupunginhallitus antaa talousarvioesityksen valtuustolle. (arvio KH 24.11.2026 tai 8.12.2026, luonnoksen toimitus kaupunginhallitukselle esityslistan mukana)
7. Valtuusto päättää talousarviosta. (arvio VALT 7.-22.12.2026 välillä)
8. Hallintojohtaja hyväksyy käyttösuunnitelman. (31.12.2026 mennessä)

Investointiosan luonnosta on tarkoitus käydä läpi tässä kokouksessa kaupunginhallituksen seminaarin sijaan.

Todennäköiseksi valtuuston kokouspäivämääräksi on tarkentunut 16.12.2026.

Talousarvion ensimmäinen luonnos sekä erillisenä tiedostona investointiohjelman luonnos on toimitettu kaupunginhallituksen jäsenille sähköpostitse. Huom! Tässä vaiheessa tarkastelu on tarkoituksenmukaista tehdä kohdistuen talousarviolukuihin tekstien ja talousarviotavoitteiden ollessa kesken.

Yritysvaikutusten arviointi: ks. aiempi käsittelyvaihe

Kaupunginjohtajan esitys

Kaupunginhallitus merkitsee valmistelutilanteen tiedoksi ja käy keskustelun jatkovalmistelua varten.

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi valmistelutilanteen tiedoksi ja kävi keskustelun jatkovalmistelua varten.

Asian esittelyyn osallistuivat myös kaupunkikehitysjohtaja Janne Karhu, hyvinvointijohtaja Sanna Honkonen ja vs. hyvinvointipäällikkö Jaana Valkola.

Tämän asian käsittelyn aikana pidettiin kokoustauko klo 15.02-15.17.

Jakelu

KH 24.11.2026
823/02.02.00/2026

Valmistelija Hallintojohtaja Henri Pätsi, p. 0401595715, taloussuunnittelija Mirja Viljamaa

Luonnos talousarvioksi sekä perusopetuksen järjestämiseen suunniteltuja muutoksia koskevaa valmistelumateriaalia on toimitettu kaupunginhallituksen jäsenille oheismateriaalina.

Yritysvaikutusten arviointi: ks. aiemmat vaiheet

Kaupunginjohtajan esitys

Kaupunginhallitus kuulee esittelyn ja voi esittää kysymyksiä talousarvion luonnoksesta johtoryhmälle. Kaupunginhallitus päättää talousarvioesityksestä valtuustolle sitten, kun osaa perusopetuksen henkilöstöstä koskeva yt-menettely on päättynyt.

Päätös

Jakelu